

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. LXI. Placentina hæreditatis. De invaliditate testamenti, ob præteritionem fratris, instituta turpi persona: Et quis in proposito dicatur turpis. Et an testamentum clerici subjaceat quærelæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

tum, tanquam ex cessante causa, resolvi dicitur, ex iis, quæ habentur alibi deducta *hoc eodem tit.* Quamvis enim hæc, in stricta juris censura, & quando causa judicialiter agenda esset, suas non leves haberent difficultates; Nihilominus considerabilia videbantur, ad effectum sumendi honestum concordie temperamentum inter fratres, qui consilio acquiescentes, concorditer controversiam terminarunt.

PLACENTINA

HEREDITATIS

PRO

MICHAELE MORSELLIO

CUM

MAURITIO.

Casus variè decisis per Rotam.

De invaliditate testamenti, ob præteritionem fratris, instituta turpi persona; Et quis in proposito dicatur turpis. Erant testamentum clerici subjaceat quærelæ inofficiosa, ex isto, vel alio capite.

SUMMARIUM.

- 1 *Acti series.*
- 2 *Resolutiones causa.*
- 3 *Distinguantur puncti, sive inspectiones.*
- 4 *Illegitimi, an dicantur turpes persona etiam respectu extranei, vel solum respectu patris tantum.*
- 5 *Quod indefinitè habeantur pro turpibus, seu infamibus.*
- 6 *Ubi agitur de incestuosus, vel sacrilegis planum est eos esse tales.*
- 7 *An filii clericorum in minoribus dicantur sacrilegi, & ex damnato coitu negativè.*
- 8 *Secus ubi adesse concubinatus formalis.*
- 9 *An, & qui dicantur naturales tantum, vel spurii de jure civili.*
- 10 *Et qui de jure canonico.*
- 11 *Quod in hac materia attendi debeat jus civile.*
- 12 *Quod testamentum clerici non subjaceat quærelæ inofficiosa, & de ratione.*
- 13 *Contrarium verius in hac specie inofficiositatis, à qua nequæ militaria testamenta excusantur.*
- 14 & 15 *De eodem, & expenduntur rationes contrarie opinionis.*
- 16 *De clericali, vel alia bona qualitate tollente hanc turpitudinem instituto.*

DISC. LXI.

Cum Joan. Baptista, instituisset hæredem Mauritium filium illegitimum Hieronymi clerici, hinc Michael testatoris frater, fretus dispositione text. in *l. fratres Cod. de inoff. testamen.* ob ejus præteritionem, turpi persona instituta, judicium instituit, super dicti testamenti inofficiositate; Et introducta per appellationem causa in *Rota coram Albergato, sub die 30. Maii 1664.* pro testamēti validitate, ad favorem Mauricii hæredis institui, prodit resolutio, à qua recessu fuit *sub die Junii 1665.* respondendo pro fratre a-

ctore, neque amplius de causa actum audivi, Vel quia concordata sit, Vel quia defensores mutaverit, dum ex mutatione causæ Patroni, frequenter pro- venit etiam mutatio Advocatorum.

In his autem disputationibus, ultra quamplura in factò consistentia, circa præbationem affinitatis spiritualis, inter Hieronymum, & mulierem, ex qua Mauritius susceptus fuit; Ac etiam circa præbationem formalis, ac diuturni concubinatus, cum similibus, de quibus, pro laudabili stylo, nullæ qualificatorum Advocatorum partes esse solent; Quatenus pertinet ad ea, quæ juris sunt, tres erant puncti; Primò scilicet, an spurii dicendi solum veniant in proposito turpes personæ, in ordine ad testamentum patris, non autem extranei; Secundò, quæ illegitimitatis qualitas, seu species ad hunc effectum desideranda veniat, ut illegitimus dici valeat turpis persona; Et tertio, an dispositio dicti text. in *l. fratres*, habeat locum in testamento clerici, nec ne.

Quatenus pertinet ad primum; Quamvis non desint volentes, ut illegitimi veniant solum sub nomine turpis personæ ad hunc effectum, in ordine ad testamentum patris, non autem extranei, ut credunt *Rolan. Cagnol. Gaill. Simon de Pret. & alii relati per Thesaur. decis. 126. num. 2.* Attamen magis communiter est recepta opinio *Azonis*, ut indefinitè spurii dicatur ad hunc effectum turpis persona, quamvis, non à testatore, sed ab alio sit procreatus, ut cæteris relatis *idem Thesaur. decis. 126. num. 6.* ubi testatur ita fuisse decisum; Cum enim text. in *d. l. fratres*, etiam levis notæ maculam attendat, ibi, si scripsi hæredes infamia, vel turpitudinis, vel levis nota macula aspergantur; Hinc proinde sufficit, ut una ex his tribus qualitatibus concurreret, ut firman- tur *Faber in §. soror num. 2. & 3. insit. de inoff. testamen. Malvas. consil. 24. num. 57. & sequen. Honded. cons. 47. num. 14. & seq. lib. 2.* apud quos concordantes, ideoque Scribentes pro testamentario in hoc motivo non multum insistebant, sed magis in aliis duobus, quoniam spurios, ad hunc, & similes effectus, inter infames, atque legi exosos numerari, videtur magis communis opinio, ex deductis per *Thesaur. d. decis. 126. Mart. de success. par. 1. q. 26. art. 2. n. 9.*

Quo verò ad secundum punctum, illius resolutio nimium pendebat à factò, an scilicet constaret, nec ne de affinitate spirituali, inter Hieronymum, & mulierem, ex qua Mauritius susceptus fuit. Ista enim qualitate posita, planum erat, ut utroque civili, & canonico jure attentò, iste dicendus esset turpis, ut pote ex incestuoso, ac damnato, & punibili coitu procreatus; Ubi verò, ista circumstantia deficeret, tunc dicebam scribens pro auctore more Advocati, ut adhuc iste dicendus esset illegitimus ex damnato, & sacrilego, ac punibili coitu procreatus, dum pater erat clericus.

Verum ubi in factò non bene justificaretur altera circumstantia formalis, ac diuturni concubinatus, quæ ex hac parte supponebatur, tunc reflectendo ad veritatem, agnoscebam, quod motivum non subsisteret, quoniam ex veriori, magisque recepta sententia, incestuosi, ac sacrilegi, dicendi sunt solum illi, qui procreantur à clericis secularibus constitutis in sacris, vel à clericis regularibus professis, utpote solemnii castitatis voto jam adstrictis, ob cujus violationem, coitus dicitur sacrilegus, ac damnatus, & punibilis; Secus autem in clericis in minoribus, in quibus dicta ratio violationis voti non intrat, ex iis, quæ cæteris relatis plenè collecta habentur per *Carol. de Grassi. de effect. cler. in pra-*

De LUCA
de
testamentis
et lat.
CVI
9

prelud. num. 29. & seqq. & Lucidor. de illegit. cap. 1. num. 1. & 2. & 5. apud quos ceteri; Talisque est communis usus, quod filii clericorum in minoribus, habentur pro fornicariis tantum.

Secus autem, ubi in facto bene probata esset dicta circumstantia concubinitus, quoniam, cum etiam clericis in minoribus sit prohibitus, & punibilis concubinitus de jure canonico, & clarius per Sae. Conc. Trid. sess. 25. de Reformat. cap. 14. cum ibi deductis per Barbof. in collectan. & per Carol. de Grass. ubi supra in prelud. num. 49. Farinac. quest. 138. par. 1. Bellef. disquis. cleric. tit. de pen. cleric. cap. 3. hinc proinde idem resultabat effectus, aded ut ea qualitas, quæ attento jure civili in laicis prodest, in clericis attento jure canonico noceat.

Ubi verò, ista quoque circumstantia cessaret, disputatum fuit, an in proposito attendenda esset dispositio juris civilis, qua attenta generaliter, ac indefinite, omnes dicuntur spurii, qui dici non possunt veri naturales tantum, quales sunt habentes requisita de eodem jure civili desiderata, ut scilicet suscepti sint ex concubina domi retenta, in schemate, & figura matrimonii, ut per Paleot. de noth. & spur. cap. 12. Mantio. de conject. lib. 11. tit. 11. Mart. de success. par. 1. quest. 16. art. 1. cum aliis per Lucidor. de illeg. in prelud. numer. 2. & seq. & Rota decis. 254. par. 2. divers. Vel potius attendenda esset dispositio juris canonici, qua attenta generaliter dicuntur naturales tantum illi, quidam non possunt adulterini, vel incestuosi, sive sacrilegi, ex deductis per eundem Lucidor. ubi supra, & Rot. in disc. post decis. 811. par. 1. divers. Michalor. de fratr. par. 3. cap. 2. n. 26.

Probabilius autem (etiam in sensu veritatis) dicebam, ut dispositio juris civilis in hoc proposito attendenda esset, (quidquid, non distinguendo unum jus ab altero, ponderet Thes. jun. in addit. ad d. decis. 126. Thesaur. sen.); Quoniam, ut ex Abb. in cap. tanta num. 12. qui filii sine legitimi, advertitur in dicto disc. post dec. 811. par. 1. divers. num. penult. & fin. cum aliis per Lucidor. d. prelud. num. 18. in hac successionis materia, non jus canonicum, sed civile attendi debet, ut etiam pluries advertitur sub tit. de success. ad materiam graduum, ut non accedente expressa dispositione in contrarium, illorum computatio, ad limites juris civilis, non autem canonici, facienda sit.

Demum quoad tertium punctum; Scribentes pro testamentario, fundamentum constituebant in doctrina Abb. in cap. quia nos num. 4. de testamen. ubi firmat, quod testamenta clericorum non subjacent quærelæ inofficiosa, ex duplici ratione per eum assignata; Primum scilicet, quia text in eodem cap. quia nos liberam testandi facultatem clericis tribuit, ponderando illud verbum *libere*; Et secundò; quia clerici dicuntur milites Christi, ideoque gaudere debent omnibus privilegiis, quibus potiuntur milites sæculi, dum inter militaria privilegia, est istud, ut eorum testamenta inofficiosa quærelæ non subjaceant, istamque doctrinam referunt, & sequi videntur Surd. cons. 259. num. 10. Gratian. discept. 464. num. 16. Andreol. contror. 326. num. 6. Bellef. disq. cler. tit. de bon. cler. § 7. n. 6.

Verum his non obstantibus, contrarium credebam probabilius in hac specie inofficiositatis, quidquid sit respectu aliarum specierum resultantium à quadam subtilitate juris, quoniam ab ista proveniente ab institutione turpis personæ, neque militaria testamenta exempta sunt, ex ea ratione, ut id sit inductum in odium ipsius personæ institutæ, non autem ob prohibitionem factam testatori, ut ad-

vertit Marta de success. par. 1. quest. 26. art. 2. num. 25. Ideoque meritò in jure non reperitur hoc privilegium concessum militibus privilegiatis, ut attributum legitur circa ea, quæ pendunt à subtilitate juris, circa solemnitates, vel circa necessitatem adhibendi honorabilem titulum institutionis cum similibus.

Quo verò ad alteram rationem, desumptam ex dispositione text. in d. cap. quia nos; Ultra ponderationes, de quibus supra d. 34. occasione facultatis testandi, quæ exinde desumitur etiam in filiisfamilias, quod scilicet dicta Decretalis solum edita fuerit, ad tollendum obstaculum intestabilitatis, quod habent clerici, ut illud quod militat in bonis ecclesiasticis, non procedat in patrimonialibus, seu prophanis ex ibi deductis; Advertetam rectè congruere etiam à fortiori rationem supra assignatam in testamento militari, quoniam illegitimi, excepta obligatione alimentorum, (circa quæ jus canonicum, inhærendo cuidam naturali æquitati, seu parentum punitioni, juris civilis rigores relaxat, magisque benignè ergà illegitimos se gerit); In reliquis, illi sunt magis exosi ipsi juri canonico, quam civili, ideoque prorsus improprium est, ut id quod favore illegitimorum, prohibitum est laicis, eum illegitimis, & ex peccato procreatis, permittitur esse debeat clericis, & personis ecclesiasticis ex dispositione juris canonici, quod magis eos abhorret.

Agitur etiam in prima decisione edita pro validitate testamenti, de instituti legitimatione, resultantè à clericatu, per quem, ad instar ingressus in Religionem, ista infantia purgari dicitur, juxta ea quæ ponderantur per Thesaur. dicta decis. 126. num. fin. quoniam aliud est agere de vera, & formali legitimatione ad effectum capacitatis succedendi ipsimet patri, vel in fideicommissis, & feudis, ac similibus, ad quos effectus ista species legitimationis non sufficit; Aliud verò est ad effectum abluendi maculam infamiae; Verum istud fundamentum corruerat ex facto, dum ex hac parte debebatur, quod clericatus fuerat susceptus post mortem testatoris, & sic post jam factum casum successionis, ideo que in posteriori disputatione motivum neglectum fuit.

VELITERNA

PRO

HÆREDE CÆSARIS MACIOTTI.

Responsum pro veritate.

Testamentum conditum in statu, quo testator filios non habebat, an mutato statu, atque filiis procreatis, cesset quoad omnia, etiam legata ad pias causas, vel potius ista egeant expressâ, & speciali revocatione.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 **A**n legata ad pias causas veniant in generali dispositione, velegeant mentione speciali.
- 3 **D**e repetitione admittenda, vel excludenda.

DISC.